

Afrikai nők reflektorfényben

Színésznők és szupermodellek

2007 szeptemberében több tucat divat-tervező, szupermodell, és ügynök gyűlt össze egy New York-i hotelben, hogy tiltakozzanak a divatszakmában is tapasztalható faji megkülönböztetés ellen. Az Egyesült Államokban az utóbbi években meglepő módon egyre nehezebb fekete modellként érvényesülni, függetlenül attól, hogy bármely más szakmában, hasonló diszkrimináció elképzelhetetlen lenne. A tiltakozások hatására az olasz *Vogue* magazin 2008 júliusi számában csak fekete modellek jelentek meg, ám többek szerint ez a „gesztus” cseppet sem változtatott a szakmában tapasztalható diszkrimináción. *Franca Sozzani*, a magazin főszerkesztőjének becslése szerint egy fekete modellel körülbelül száz fehér jut. Bár nem áll rendelkezésünkre pontos statisztika a fekete modellek arányáról, annyi mindenesetre igaz, hogy Afrikából csak rendkívül keveseknek adatik meg, hogy betörjenek a nemzetközi szépségszínre.

Ha az afrikai modelleknek nehéz nemzetközi sikereket elérni, akkor ez utóbbi állítás különösen igaz az afrikai színésznőkre. Annak ellenére, hogy például a nigériai filmgyártás mára – az indiai után – a világ második legnagyobb filmiparává nőtte ki magát az évente leggyártott filmek száma alapján. Az olcsó digitális technológiák elterjedésének köszönhetően a „nollywoodi” ipar valósággal ontja magából az alacsony költségvetésű produkciókat (havonta közel 200 mozifilm készül), melyek nagy részét nem stúdiókban, hanem Nigéria szerte, lakásokban, irodákban, és az utcán forgatják. Az indiai filmekhez hasonlóan, az afrikai filmek sem képesek kilépni a nemzetközi piacra. A jelenségben nagy szerepe van a filmek rendkívül alacsony költségvetésének, a kalózkodásnak, és az állami szabályozás hiányának. Éppen ezért *Teco Benson* nigériai filmrendező szerint, „Nollywoodot Hollywood-dal összehasonlítani olyan mintha az életet a halállal hasonlítanánk össze”.

A lesújtó kép ellenére azért akadnak szép számmal olyan világsztárok, akik káprázatos nemzetközi karriert futottak be, vagy legalábbis úton vannak a világhír felé. Az alábbiakban – a teljesség igénye nélkül – vessünk egy közeli pillantást azokra az afrikai hírességekre, akiknek már sikerült kivívniuk a világ elismerését, és azokra, akik Magyarországon még kevésbé ismert színésznők, szupermodellek.

Portrék

Liya Kebede Etiópia fővárosában, Addisz Abebában született 1978-ban. Kebedére egy filmrendező figyelt fel még tizenéves korában. Középsiskolai tanulmányait követően rögtön egy párizsi modellügynökségnél kezdett dolgozni, majd hama-

rosan New Yorkba költözött. A valódi áttörés 2000-ben következett be, amikor szerződést kötött a *Gucci*-val az őszi/téli kollekció bemutatására. A szédítő sebességű karrier következő állomása 2002-ben már a francia *Vogue* magazin volt, mely a teljes májusi számot a modellnek szentelte. Azóta Liya számos magazin címlapján és megannyi divatcéggel (*Yves Saint-Laurent, Victoria's Secret, Revlon, Dolce & Gabbana, Escada, Louis Vuitton*) kampányában szerepelt. A *Forbes* magazin szerint Kebede 2007-ben a tizenegyedik legjobban fizetett modell volt. 2005-ben a WHO Kebedét Anyai, Újszülött, és Gyermekegészségi Jószerzőként Nagykövetévé nevezte ki. A modell ezt követően megalapította a *Liya Kebede Alapítványt*, melynek célja az anyák, újszülöttek, és gyermekek halandóságának csökkentése Etiópiában és világ más országaiban. Ezen kívül még számos egészségügyi, HIV/AIDS-ellenes, és gyermekvédelmi programban vesz részt világszerte. 2008-ban *Lemlem* néven elindította saját női és gyermek ruházati vonalát, mely a tradicionális kézi fonást, és ezáltal a fenntartható fejlődést támogatja szülőházájában, Etiópiában. Kebede a filmek világában is egyre otthonosabban mozog, 2009-ben főszereplő volt az egykori szupermodell Waris Dirie bestsellerének film adaptációjában, a *Sivatag Virágában*, de mellékszereplőként játszott a 2005-ben bemutatott *Fegyvernepperben*, és a 2006-os „Az Ügynökség”-ben is. Liya Kebede 2000 óta házas, szintén etiópiai férjével és két leány gyermekével New Yorkban él.

Charlize Theron, a csodaszép hollywoodi színésznő 1975. augusztus 7-én született a dél-afrikai Benoniban. Charlize 16 évesen nyerte meg első szépségversenyét, ekkor figyeltek fel rá a nemzetközi modellügynökségek, és hamarosan Milánóban kapott szerződést. Később az Egyesült Államokba költözött, ahol a modellkedést befejezve előbb balettot tanult, majd egy komolyabb térd sérülést követően amatőr, később pedig profi színésznő lett. A kezdeti alacsony költségvetésű filmek után gyorsan ívelt felfelé karrierje, a kilencvenes évek második felében, már olyan világsikerű filmekben is szerepet kapott, mint az *Ördög Ügyvédje*, vagy az *Asztronauta*. 2004-ben a *Rém című* filmben nyújtott alakításáért – első afrikaiként – a legjobb női főszereplőnek járó *Oscar*-díjjal jutalmazták, később pedig elnyerte a *Screen Actors Guild* és a *Golden Globe* díjat is. 2004 és 2008 között a *Christian Dior* márka reklámarca volt, de érdekelte a humanitárius tevékenység, így 2008-ban Ban ki Moon ENSZ főtitkár felkérte, hogy legyen az ENSZ béke nagykövete. Theron aktív tagja a *PETA* állatvédő szervezetnek, valamint a nemzetközi női jogvédő mozgalomnak, illetve elkötelezett támogatója az azonos neműek közötti há-

Charlize Theron

Alek Wek

zasságának is. Fontosabb filmjei: Az ördög ügyvédje; A bűn állomásai; Hulla, hó, telizsák; A rém; Az olasz meló; Ostrom Seattle-ben; Hancock

Az 1977-es születésű szudáni **Alek Wek** karrierje igazi sikertörténet. Wek családjával együtt a polgár-

háború miatt menekült el szülőhazájából Angliába, ahonnan később az Egyesült Államokba költözött. Másokhoz hasonlóan őt is egy modellügynök fedezte fel. A nagyközönség előtt először Tina Turner Golden Eye c. videó klipjében tűnt fel 1995-ben. A következő évtől szerződést kötött a Ford Model ügynökséggel, majd egy évre rá az MTV az év modelljének választotta. 1997-ben ő volt az első afrikai modell az Elle magazin címlapján. Szerepelt többek között a Moschino, Victoria's Secret reklámokban, és olyan divacégek kedvéért lépett a kifutóra, mint a Chanel, a Donna Karan, vagy a Calvin Klein. Wek ráadásul nemcsak szupermodell, de tervező is, exkluzív táskáit Wek1933 néven lehet megvásárolni. Alek Wek elkötelezett képviselője a humanitárius ügyeknek, tagja az Amerikai Menekültügyi Tanácsadó Bizottságnak, a World Vision AIDS ellenes szervezetnek, és az Orvosok Határok Nélkül szervezet szudáni nagykövete.

A dél-afrikai **Tanit Phoenix** 15 évesen modellként kezdte karrierjét, de már 16 évesen tudta, hogy színésznő szeretne lenni. Többek között olyan világmárkák reklámjainak volt az arca, mint a Nivea, a Volvic, a Veet, a Transitions szemüveg lencsék, vagy a las Vegas Aria casino. Többször is címlapon szerepelt a Cosmopolitan, Maxim, FHM, GQ, Shape, és Marie Clare magazinokban. Phoenix filmes karrierjét apróbb mellékszerepekkel kezdte olyan szuperprodukciókban, mint a Fegyvernepper, ám hamarosan olyan filmekben is viszontláthatjuk – ezúttal már főszerepekben –, mint a Gallowwalker, a Halálfutam 2, vagy a Transformers 3.

A szintén dél-afrikai **Leleti Khumalo** már fiatalon vonzódott a zenéhez és a tánchoz. Tizenöt évesen, 1985-ben részt vett a Mbongeni Ngema által írt Sarafina! című musical szereplőválogatásán, ahol olyan meggyőző volt, hogy Mbongeni később kifejezetten rá írta a darab főszerepét. A világsikerű musicallel éveken át léptek fel a világ számos országában, míg 1992-ben megfilmesítették és Khumalo a film verzióban olyan szupersztárokkal játszhatott együtt, mint Whoopi Goldberg és Miriam Makeba. Később szerepelt a 2004-es Hotel Ruanda és a Yesterday című filmekben, utóbbit 2005-ben a „legjobb idegen nyelvű film” kategóriában Oscar díjra is jelölték. Khumalo 2009-ben az Invictus című filmben tért vissza a vászonra.

A nigériai **Agbani Darego** már tizenéves korában elhatározta, hogy modell lesz, és annak ellenére, hogy első versenye kudarccal zárult, nem adta fel álmait. Kitartása végül meghozta gyümölcsét, és 2001-ben elnyerte „A legszebb nigériai lány” címet. Az ugyanebben az évben, Puerto Ricóban megtartott Miss Universe szépségversenyen már Nigériát

Liya Kebede

képviselte. Végül hetedikként végzett, egyetlen feketeként az elődöntősök közül. Karrierjében az igazi áttörést a szintén 2001-ben, Dél-Afrikában megrendezett *Miss World* szépségverseny győzteseként érte el. A világszépe cím egyéves birtoklása alatt számos további megjelenésre és utazásra volt lehetősége, melyeknek köszönhetően tovább nőtt népszerűsége. Darego a modellikedés mellett mindvégig figyelmet fordított tanulmányaira is, kezdetben a *University of Port Harcourt*-on informatikát, majd 2002-től a New York-i Egyetemen pszichológiát tanult. Évekig a francia *L'Oreal* cég reklámarca volt, jelenleg Európában modellikedik, ám hosszú távon üzletasszonyként szeretné folytatni karrierjét.

Kiara Kabukuru supermodell 1976-ban az ugandai Kampalában látta meg a napvilágot, ám később szülei a polgárháborús helyzet elől az *Amnesty International* segítségével Kaliforniába menekült. Los Angelesben egy bevásárlóközpontban figyelt fel rá egy divat fotós és hamarosan olyan ügynökségekkel szerződött le, mint a *Women Management*, vagy a *Trump Model Management*. A számtalan reklám felkérés közül érdemes kiemelni a *Calvin Klein*, *Chanel*, *DKNY*, *Emporio Armani*, *GAP*, *Gucci*, *Kenneth Cole*, *L'Oreal*, *Moschino*, *Tommy Hilfiger*, *Victoria's Secret*, és az *Yves Saint Laurent* cégeket.

Az 1984-es, kenyai születésű **Ajuma Nasenyana** első megmérettetése modellként a *Miss Tourism Kenya* modell versenyen volt, amit rögtön meg is nyert 2003-ban. A verseny folyamán figyelt fel rá egy modellügynök, melynek követően rövidesen a francia *Gala* magazinban jelent meg róla egy fotósorozat. A képeknek köszönhetően a nemzetközi *Ford Model* ügynökség is felfigyelt Nasenyana-ra, és bene-

Ayuma Nasenyana

vezte a *Ford's Supermodel of the World* versenyre. Még ugyanebben az évben Nasenyana Európába utazott, hogy európai ügynökségek segítségével állíthassa össze portfólióját. A verseny 2004-es döntőjén a történelemben először jutott fekete modellként egy ötvenezer dolláros szerződéshez, nyitott versenyen. Innen kezdve karrierjében nem volt megállás. A New York-i divathétén már olyan supermodellekkel lépett a kifutóra, mint Naomi Campbell és Alek Wek. Azóta számos magazin vezércikkében és különböző reklámokban is szerepelt. Jelenleg Londonban él.

Internetes források:

- <http://nigeriamovies.net/news/news315.php>
- <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/italy/2213181/Naomi-Campbell-Iman-and-Jourdan-Dunn-grace-Vogue-Italias-all-black-issue.html>
- <http://www.guardian.co.uk/world/2007/sep/15/usa.fashion>
- <http://www.liyakebede.com/>
- <http://www.charlizetheron.com/>
- <http://www.tanitphoenix.co.za/>
- <http://www.lilith-ezine.com/articles/fashion/Ajuma-Nasenyana.html>
- <http://biography.jrank.org/pages/2741/Darego-Agbani.html>
- <http://biography.jrank.org/pages/2619/Khumalo-Leleti.html>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Kiara_Kabukuru
- <http://www.modelinia.com/videos/get-to-know---kiara-kabukuru/168>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Alek_Wek#cite_note-bbcr4-1